

Det offentlige må nu træde til i dansk kræftforskning...

Meget tyder på, at organismen har en naturlig forsvarsmekanisme mod kræft, og der kendes 600 ydre årsager til sygdommen. - Overlæge Jørgen Kieler, der fylder 50 på lørdag, fortæller om den vigtige forskning, om at være dømt til døden, om beundringsværdig horsensianer i KZ-lejr og om en rig barndom

☆ På lørdag vil en mand sammen med sin kone vandre langs invasionskysten i Normandiet. De vil færdes på Juno, Gold og Sword Beach, hvor de engelske og canadiske styrker i juni 1944 var med til at åbne den anden front for at gøre en ende på Hitlers vanvittige krig, og de vil køre videre til Utah og Omaha Beach, hvor amerikanerne led så frygtelige tab, men alligevel kom igennem. De vil med sig have bogen "Den længste dag" for at finde frem til de landsbyer, som krigen i al sin gru væltede ind over, og så vil manden i et af de små bysamfund opsøge en boghandler, der under krigen var hans fangekammerat i den frygtede udryddelseslejr Porta Westfalica. Med ham vil han tale om sine indtryk. Manden er en af vort lands mest fremtrædende kræftforskere, horsensianeren, overlæge, dr. med. Jørgen Kieler, som på denne måde - med Bayeux som "operationsbase" - fejrer sin 50 års fødselsdag.

Mirakel - og tragedie

Baggrunden for beslutningen om at være i Normandiet netop denne dag fortalte Jørgen Kieler om, under et besøg Horsens Folkeblad aflagde hos ham i går i villaen i Rungsted, hvorfra der er udsigt over det glitrende Øresund. Og han er dybt taknemlig og lykkelig for, at han overhovedet fik lov til at leve længe nok til at foretage denne rejse. 2-3 uger efter invasionen skulle han og hans broder, læge Flemming Kieler, Horsens, nemlig have været henrettet af tyskerne for sabotage.

Af Poul Nielsen

- Vi sad i Vestre Fængsel og hørte, hvorledes den ene celle efter den anden blev tømt, fordi fangerne skulle skydes. Vi havde selv været hos Otto Bovenstepen, der fortalte, at vi var dømt til døden. Samtidig underrettede han os om den omtrentlige dato for henrettelsen, fortæller Jørgen Kieler. Meddelelsen om invasionen nåede også ind til os og rejste et spinkelt håb.

☆ **Hele familien**

viklede os, og de føjede megen visdom til. Det var både rørende og inspirerende. Vi har fået chancer som ikke mange andre. Jeg husker, at Flemming og jeg sammen med en kammerat en aften var taget ud på fjorden i en juniorbåd. Det blæste, og der var støvvinde. Pludselig satte folkkeskødet sig fast, og så kuldsejlede vi. Båden sank, fordi luftkasserne var utætte.

Vi kvabbede slemt rundt i vandet i vort tunge tøj, men blev lykkeligvis samlet op af en forbisejlede, og da vi kom hjem, blev vi omgænde sendt i seng. Da min mor var kommet sig over det første chok, kom hun op og fortalte mig, at min engelsklærer havde klaget over mig og sagt, at jeg både var doven og dum, og at jeg ikke skulle forvente at blive rykket op i næste klasse. Det var næsten for meget for mor. Det skal dog tilføjes, at jeg kom op og klarede mig ganske hæderligt.

☆ Da tusinder tyskere sukkede

Jeg var vist lidt i konflikt med skolen, men jeg fik da studentereksamen med udmærkelse. Dog var jeg borte en tid og studerede bl. a. på

Overlæge JØRGEN KIELER fotograferet i sit hjem i går.

greb geværremmen fat i skulderstroppen på én af soldaterne, så hans gevær knaldede mod jorden efter alle de andre. Der gik et suk gennem alle tyskere, men hvor var det dejligt for mig. Ensformigheden blev brudt, og det var faktisk det eneste

rykke frem til Berlin, at Danmark blev befriet, og vi kom ud. Vi vidste, at lejren lå nær den hollandske grænse, og anså det kun for et spørgsmål om få dage, før vi blev befriet.

ikke, hvorfor en given patient har fået kræft. Vi ved, at vi mennesker dagligt er udsat for mange kræftfremkaldende påvirkninger, men ikke, hvorfor een bliver syg, mens en anden ikke bliver det. Vi ved ikke meget om, hvad der sker i en celle, fra den er normal, og til den får kræft. Resultater af forskningen tyder på, at en kræftcelle kan være normal, når den lever i et

miljø, hvor de faktorer, der normalt kontrollerer celleformningen, svigter.

Sagt på en anden måde: De celler, vi er bygget op af, danner et samfund. Borgerne, d. v. s. cellerne, har en lov at rette sig efter, og der findes en politistyrke til at sørge for, at loven overholdes. I nogle tilfælde skyldes kræften måske, at politistyrken svigter. I andre tilfælde er det de fundamentale forandringer inde i cellerne, der svigter. Så kan vi ikke dæmme op for "revolutionen", og kræftcellerne tager overhånd. De nærmere detaljer for, hvad der foregår i organismen, når der udvikler sig en kræftsygdom, kender vi ikke. Det er disse mange spørgsmål, der knytter sig hertil, der er hovedemnet i vores forskning.

- Kan man komme kræften til livs?

- Vi ved, at en enkelt opdagelse ikke kan klare alle kræftformer. Der er så mange særpræg, at det er muligt at løse problemet med en form, men ikke for andre. Man kunne ligeså godt have spurgt for 50 år siden, om man kunne komme infektionssygdommene til livs. Svaret ville være: Nej, ikke dem alle på een gang. Kræft er en stor gruppe af sygdomme med visse fællestræk, men mange særpræg. Der er sket tekniske fremskridt, der giver fremskridt i behandlingen. Det er ikke nogen revolution, for selvom en ekstra promille overlever, dør dog mange tusinde.

Cigaretrykningens skadelige virkning

- Der har været talt meget om cigaretrykning i forbindelse med kræften.

- Jeg ryger ikke selv cigaretter, men det er, fordi jeg ikke kan li' dem. Jeg har altså intet problem i den retning. Men - jeg er overbevist om, at cigaretrykning er en vigtig årsag til stigningen i antallet af lungekræft. Nogen 100 pct. sikkerhed herfor kan ikke gives, men der er overvældende mange indikationer for det. Derfor synes jeg, at man skal afholde sig fra at ryge cigaretter. Vi ved f. eks. også, at visse stråleformer kan fremkalde kræft. Jeg tænker her bl. a. på atombomben. Man ved også, at en række kemiske produkter, specielt indenfor farveindustrien, er farlig. Det er man opmærksom på og prøver at forebygge.

Endvidere tyder en del på, at visse kræftformer skyldes virus. Vi har set, at der ved forsøg med dyr er en vis sammenhæng mellem kræft og virus, så det er nærliggende at tro, at det samme gør sig gældende for mennesker. Iøvrigt tyder meget også på, at organismen har en naturlig

forsvarsmekanisme mod kræft. Den kan være mere eller mindre udviklet. Det vil bl. a. sige, at alle kan gå rundt med kræftceller, uden der sker noget. Derfor kan man sommetider opleve helt spontane helbredelser af håbløse kræfttilfælde.

Vi må undersøge den naturlige forsvarsmekanisme nærmere, og om man kan stimulere den. De første skridt i så henseende er taget.

- Er de økonomiske muligheder for kræftforskning herhjemme tilfredsstillende?

- Kræftforskningen eksisterer udelukkende ved hjælp af Landsforeningen til Kræftens Bekæmpelse. Uden den ingen forskning. Det forekommer mig påfaldende, at den eneste støtte fra staten, der gives til forskning af den næststørste døds sygdom vi har herhjemme, kommer fra overskuddet ved statstelegrafens festblanketter. Det beløber sig til 3-400.000 kr. om året! Med hensyn til behandling ligger det noget anderledes.

Ved vore universiteter er der ikke engang kræftforskning som særligt fag, selvom der er spredt forskning. Det indebærer, at vore budgetter er begrænsede. Fi-

biger-laboratoriet får 1 1/2 mill. kr. om året fra landsforeningen. Det giver os vanskeligheder, at vi ikke har større midler til rådighed. Jeg ville gerne have fire medchefer og sammen med dem have ansvaret for en bred forskning, der prøver at tage så mange synspunkter med i betragtning som muligt, når vi planlægger vore forsøg. Vi har brug for store reserver af specialviden. Men det kræver større kapital, end en privat organisation kan klare. Tiden nærmer sig, hvor det offentlige må træde til. Dette er ikke mere nok med festblanketter.

Jeg tror altså ikke på, at kræftens gåde kan løses ved, at en genial mand får en strålende ide. Den slags duer det ikke at bygge på. Kræftproblemet er så mangfoldigt, så en enkelt opdagelse ingen chance har for at rydde op i hele problemet. Det må være indstillingen hos dem, der beskæftiger sig med denne forskning.

B & W-arbejderne advaret mod metylalkohol

Alle arbejdere på Burmeister & Wain i København blev tirsdag over højtalerne advaret mod flasker med metylalkohol, som fandtes på brasilianske skibe, der var på værftet for at få forandret motoren.

Advarslen blev udsendt efter, at en arbejder på værftet mandag blev indlagt alvorligt tilskadekommen på Københavns Kommunehospital med forgiftning efter at have drukket af varen i den tro, at det var denatureret sprit.

Mandens hustru havde også drukket af indholdet og var død. Parret havde filtreret flaskens indhold med aktivt kul, hvilket imidlertid ikke har nogen betydning for metylalkohols giftighed.

Sokkelsnak i Haag

HAAG, ONSDAG (RB-DPA)

Repræsentanter for Danmark, Holland og Vesttyskland forhandler i det hollandske udenrigsministerium om, hvorledes rettighederne til udnyttelse af mineralforekomsterne under Vesterhavets bund skal fordeles mellem de tre lande.

Det er den anden forhandlingsrunde om fordelingen af den såkaldte fastlandssokkel, hvor der formodes at findes store olie- og gasforekomster. En tredje runde ventes om kort tid at foregå i København.

Den internationale Domstol i Haag bestemte den 20. februar, at Vesttyskland skulle have en større bid af fastlandssoklen end den, Holland og Danmark ville gå med til. Domstolene bestemte tillige, at de tre lande skulle forhandle om, hvorledes de så ville fordele Nordsøbunden.

Af Poul Nielsen

- Vi sad i Vestre Fængsel og hørte, hvorledes den ene celle efter den anden blev tømt, fordi fangerne skulle skydes. Vi havde selv været hos Otto Bovenstiepen, der fortalte, at vi var dømt til døden. Samtidig underrettede han os om den omtrentlige dato for henrettelsen, fortæller Jørgen Kieler. Meddelelsen om invasionen nåede også ind til os og rejste et spinkelt håb.

★ Hele familien Gestapos fanger

Mirakuløst for os, men dybt tragisk for andre, skete der det, da turen kom til os, at der i anklagedokumenterne manglende en underskrift fra en af vore kammerater. SS-tribunalet sendte papirerne i hovedet på Gestapo og anmodede om at få dokumenterne i orden. På den måde blev vores "sidste dag" forskubbet, og i stedet blev først Årsgruppens og senere Hvidstengruppens medlemmer skudt. Et par dage før næste henrettelser udbød der generalstrejke i København, og øvrige skydninger blev udsat. Sådan gik det til, at vi i stedet blev deporteret.

Den 15. september 1944 afgik vi til KZ-lejren Porta Westfalica. I august var vi ankommet til Frøslevlejren, hvor Flemming og jeg traf vores far og ældste søster. En dag blev far sendt til Flensborg. Man havde afsløret, at han under gulvet i lægebarakken havde skjult en radiomodtager. Vi frygtede, at vi aldrig skulle se ham mere, men få dage senere kom han tilbage, og vi var naturligvis meget lykkelige. Næste gang blev det ham, der måtte sige farvel til os, da vi blev sendt til Tyskland. Min yngste søster blev frigivet fra Horserød. Hjemme sad mor, og hun var meget tapper.

★ Kæntring — og en "næse"

- Der er en særlig oplevelse fra barndomsårene, De kan genkalde? - Vi børn havde en umådelig rig og lykkelig barndom. Der eksisterede et meget intimt forhold mellem vore forældre og os. De var dybt engagerede i, at vi fik en uddannelse og ud-

Blå bog

ansat ved Carlsberg-laboratoriet. Leder af Fibiger-laboratoriets biologiske afdeling 1954. Chef for Fibiger-laboratoriet 1965. Dr. med. 1954. Medstifter af Dansk Selskab for Cancerforskning. Skrevet betydningfulde videnskabelige afhandlinger og er tre gange hædret med store legater.

Overlæge, dr. med. Jørgen Kieler, født i Horsens som søn af læge J. E. Kieler. Student fra Horsens Statsskole 1939. Medicinsk embedseksamen 1947. Videnskabelig assistent i Århus og USA.

sendt i seng. Da min mor var kommet sig over det første chok, kom hun op og fortalte mig, at min engelsklærer havde klaget over mig og sagt, at jeg både var doven og dum, og at jeg ikke skulle forvente at blive rykket op i næste klasse. Det var næsten for meget for mor. Det skal dog tilføjes, at jeg kom op og klarede mig ganske hæderligt.

★ Da tusinder tyskere sukkede

Jeg var vist lidt i konflikt med skolen, men jeg fik da studentereksamen med udmærkelse. Dog var jeg borte en tid og studerede bl. a. på universitetet i München som 16-årig. Her oplevede jeg et møde mellem Hitler og Mussolini, og den massepsykose, der rådede ved paraden, gjorde indtryk på mig. Men jeg fik også lejlighed til at se tusinder tyskere ærgre sig.

Under SS-elitetroppernes eksercits

Mesterskytten John

- Den fortæller bl. a. om min nærmeste ven John, der blev tortureret til døde. Vi skulle lave vores første sabotage mod en radiofabrik, der lavede materiel til luftvåben. Vi havde indhentet visse oplysninger og skulle gå frem efter retningslinier, vi havde læst os til. Vi fik lavet bomberne og tog så afsted. Jeg selv var forklædt som CB-betjent, og jeg skulle banke på under påskud af, at jeg skulle efterse mørklægningen. Ved at overmande vagten skulle jeg få mine kammerater ind.

Men det gik galt lige fra starten. Vagterne ville ikke uden videre lukke mig ind, og det var uforudset. De havde barrikaderet sig og kommanderede "hænderne op". De stolede ikke på mig, og ville have at vide, hvilken politistation jeg kom fra, så de kunne få bekræftet mine oplysninger. Spillet var tabt. Så hørte jeg en mand gå forbi ude på gaden. Han fløjtede og snurrede i det samme rundt og skød pistolen ud af hånden på den ene sabotagevagt og lygten ud af den andens hånd. Det gav mig mulighed for at stikke af. Manden var John, som var en fabelagtig mesterskytte.

★ Kursændring i sabotagetaktikken

I skydningen fik vi ikke vore bomber med, men under en rekognoscering dagen efter fandt vi bomberne i en have. John udgav sig for journalist, ringede fabriksjeren og politiet op for at få at vide, hvad der var sket. Han fik den besked, at næste gang ville vagterne være bedre beskyttede, nemlig af pigtråd og hunde. Det var en udfordring til os. Vi lod instruktionsbog være instruktionsbog, og to dage senere indfandt vi os igen - inden man havde fået gennemført sikkerhedsforanstaltningerne på fabrikken.

Denne gang ringede vi ikke pænt på. Vi gik bagom, affyrede advarselsskud og anmodede arbejderne om at komme i dækning. Vi smed både brand- og sprængbomber ind gennem vinduerne, og denne gang blev fabrikken totalt ødelagt. Dette kom til at betyde en kursændring i sabotagetaktikken, idet vi gik over til frontale angreb, altså mere lig en militær aktion.

Da vi trak os tilbage fra angrebet, løb vi lige ind i en kommunistisk gruppe, som løvrigt nær var gået i Gestapos fælde. Den havde hørt om vort mislykkede førsteforsøg og ville

Overlæge JØRGEN KIELER fotograferet i sit hjem i går.

greb geværremmen fat i skulderstroppen på én af soldaterne, så hans gevær knaldede mod jorden efter alle de andre. Der gik et suk gennem alle tyskerne, men hvor var det dejligt for mig. Ensformigheden blev brudt, og det var faktisk det eneste forsonende moment ved en ellers forstemmende oplevelse. Senere kom jeg til Paris, læste så kunsthistorie, litteraturhistorie og filosofi, hvorefter jeg rejste hjem og tog min eksamen.

- En oplevelse fra modstandskampen.

nu ordne paragrafferne. Denne situation var med til at overbevise os om, at en mystisk organisation, som kaldte sig Frihedsrådet, men som vi ikke vidste meget om, måske havde en funktion. Med andre ord erkendte vi, at en centralledelse var nødvendig. Vi nåede 25 sabotager, inden vi blev taget.

★ Blinde forhåbninger

- Mange oplevelser i Porta gjorde vel indtryk?

- Det kunne slet ikke undgås, og jeg vil gerne nævne en enkelt. Vi havde en horsensiansk kammerat, som på grund af sin politiske overbevisning og sin deltagelse i modstandsbevægelsen var endt i Porta. Tilsyneladende var han en lille forsagt mand, som dog givetvis havde et glødende indre liv, der satte sit præg på hans højest personlige tilværelse. Han var anbragt i dette helvede, der kostede flere danske liv end nogen anden KZ-lejr. Der var sult, sygdom, hårdt arbejde og død.

Denne mand Fusing savnede de fysiske forudsætninger for at kunne klare alt dette, og han var selv klar over, at han ikke kunne overleve. Vi andre havde vore blinde, optimistiske forhåbninger om, at englænderne efter invasionen hurtigt ville

rykke frem til Berlin, at Danmark blev befriet, og vi kom ud. Vi vidste, at lejren lå nær den hollandske grænse, og anså det kun for et spørgsmål om få dage, før vi blev befriet.

★ Ham glemmer jeg aldrig

Men der var andre mere nøgterne, som indstillede sig på at være i lejren i lang tid, og det tog da også godt et halvt år, inden befrielsens time slog. Men disse måneder kostede også halvdelen af de danske fanger livet. Fusing var ikke i tvivl om, at han ville blive en af dem. De mange måneder var en kolossal hård belastning, men Fusing viste en utrolig slætsstyrke, og han bevarede sin værdighed til det sidste. Vi så hans kræfter aftage, så ham svulme op. Der kom den tid, hvor hans kræfter svigtede, og vi måtte opmuntre ham til at stramme sig an. En dag gik der betændelse i under huden. Betændelsen bredte sig, og den dag huden bristede, døde Fusing på en time. Jeg tænker tit på ham og glemmer ham aldrig.

- Og Deres forskergerning? - Det har været en umådelig oplevelse at se, hvorledes unge mennesker stadig kan begejstres for en opgave, som de går ind for med liv og energi i et omfang, der slet ikke står i noget rimeligt forhold til de chancer, der bydes dem. Disse unge mennesker er ikke blot blevet mine medarbejdere, men også mine venner på Fibiger Laboratoriet. Det er mansomt at være virksomhedsleder og prøve at forstå disse mennesker og deres forudsætninger, være med til at udvikle et klima, hvor alle er forpligtet overfor en fælles opgave. Jeg skal ærligt indrømme, at jeg kan savne kontakten med patienter, men jeg har fået fuld kompensation herfor på laboratoriet.

KZ-lejrenes følgesygdomme

- Har det, De oplevede under krigen, haft nogen indflydelse på Deres videre gerning?

- Ja, på mere end en måde. Da jeg kom hjem fra Tyskland og gjorde mit medicinske studium færdigt, syntes jeg, at de lægelige erfaringer, der kunne uddrages af opholdet i KZ-lejren, skulle bruges. Mit forslag gik ud på, at man skulle følge de, der havde været i Porta. Jeg søgte kontakt med læge Paul Thygesen, og det blev et godt samarbejde, som resulterede i dannelsen af en lægegruppe. Der blev udført et kæmpearbejde over folgetilstande.

De undersøgelser, som er blevet fortsat af Paul Thygesen, har været en medvirkende og afgørende faktor for gentagne revisioner af erstatningsloven. Der er opnået meget i de forhandlinger, der har været ført med myndighederne om hjælpeanstaltninger, og det har været et skoleeksempel på en virkelig positiv indstilling fra det offentlige

Endvidere tyder en del på, at visse kræftformer skyldes virus. Vi har set, at der ved forsøg med dyr er en vis sammenhæng mellem kræft og virus, så det er nærliggende at tro, at det samme gør sig gældende for mennesker. Løvrigt tyder meget også på, at organismen har en naturlig

3-400.000 kr. om året! Med hensyn til behandling ligger det noget anderledes.

Ved vore universiteter er der ikke engang kræftforskning som særligt fag, selvom der er spredt forskning. Det indebærer, at vore budgetter er begrænsede. Fi-

Den internationale Domstol i Haag bestemte den 20. februar, at Vesttyskland skulle have en større bid af fastlandssoklen end den, Holland og Danmark ville gå med til. Domstolene bestemte tillige, at de tre lande skulle forhandle om, hvorledes de skulle fordele Nordsøbunden.

SPAR

KONCENTRERET TEX-I
Simpelthen fantastisk til opvask. Blødgør vandet og plejer. Deres hænder, mens alt bli'r strålende blankt.
Ekstra RABAT: 650 g kun

2,98

NYHED - nu i 400 g bæger. En gennemsund margarine, fremstillet af 100% rene planteolier og vitaminiseret. Introduktionspris: kun.....
1,88

SPAR EDDIKE
Stor praktisk 5 liters plastdunk med SPAR's egen kvalitetssædike til efterårets syltning af asier og agurker.
5 liter koster kun.....

3,85

LADY BIND
Den blide løsning - lækre superbløde Møinlycke bind befrier Dem for alle følgegener. Og nu er der 2 STK. ekstra i pakken. 12 stk. kun...

2,68

-KUN HOS SPARKØBMANDEN

★ Kender 600 årsager til kræft

- Kender man årsagen til kræft i dag?

- Vi kender over 600 ydre årsager til kræft. Vi ved i reglen